

Φόβος...

του Χρίστου Στεργ. Μπελλέ
συγγραφέα-πανεπιστημιακού
chbelles@gmail.com

«Η χώρα βρίσκεται στη δίνη ενός πολέμου – υποστηρίζει ο πολυπράγμονας κι από παρθενογένεση “ηγέτης” του ΠαΣοΚ, Ευάγγελος Βενιζέλος – και το μόνο που διαφοροποιεί την κατάσταση είναι πως δεν υφίστανται τα φυσικά αποτελέσματα ενός πολέμου, δηλαδή νεκροί και τραυματίες». Όλα τα υπόλοιπα, εξ αντιδιαστολής των λόγων του, συμβαίνουν, χωρίς την πραγματική δυνατότητα, από μέρους μας, διαχείρισης του πολέμου και των απωλειών του, που δημιουργούν πρωτόγνωρο αυχμηρό τοπίο για περιλειπούμενους και νεότερους.

Σε έναν πόλεμο, πέρα απ’ τα κύρια όπλα (συμβατικά και μη) υπάρχουν και τα δευτερεύοντα (βοηθητικά), εξίσου αποτελεσματικά, φονικά. Στα στενά πλαίσια της στήλης θα αναφερθούμε σε ένα απ’ αυτά, που αφορά στη **διαλεκτική του φόβου**, όπου ο **«Ιανός» Βενιζέλος και το πολιτικό προσωπικό του συστήματος δρέπουν δάφνες**.

Είμαστε, κατά βάση, λαός φοβικός, με κουλτούρα που επενδύει στο φόβο, από τότε που: «όλα τα ’σκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά». Παραστατικός ο δάσκαλος-ηθοποιός Χαράλαμπος Σαχτούρης: «από την εποχή της εκκλησιαστικής ιερότητας δύο πρόσωπα έχουν μείνει να σηματοδοτούν το φόβο, την αναλγησία, τη σκληρότητα. Το ένα έχει να κάνει με το σχολείο και ήταν ο Επιθεωρητής και το άλλο με την Εκκλησία και ήταν ο Δεσπότης». Ο φόβος προηγείται των γεγονότων και τους δίνει διαστάσεις απρόβλεπτες, απρόσμενες, αφού, σύμφωνα με τον Edmund Burke: «κανένα πάθος δεν καταληστεύει τόσο αποτελεσματικά το πνεύμα από την ενεργητικότητα και τη λογική, όσο ο φόβος». Επειδή σαν λαό μας χαρακτηρίζει η έμπνευση και όχι η βαθιά ανάλυση στα γεγονότα (το πώς γεννήθηκαν, συντηρήθηκαν, διατηρούνται), δεν είναι τυχαίο ότι κι αυτοί που προτείνουν κάτι κι αυτοί που θέλουν να αντισταθούν σε κάτι, το φόβο επικαλούνται. Ακόμα κι αυτό το έλλειμμα αυτοπεποίθησης, έλλειμμα εαυτού, τις ρίζες του έχει και στο φόβο.

Ο φόβος αποτελεί ανελέητο όπλο στην εξουσιαστική φαρέτρα και συνάμα αβάσταχτο μαρτύριο, που ενίοτε μεταλλάσσει αυτεπίστροφο. **Η κοινωνική, όμως, διαχείριση του φόβου αποτελεί εξαιρετικά δύσκολη, επικίνδυνη, απρόβλεπτη υπόθεση** και μάλιστα: Όταν το κοινωνικό περί δικαίου αίσθημα δοκιμάζεται και προκαλείται βάνουσα. Όταν το δίκαιο του δυνατού αποτελεί νόμο. Όταν αλογάριαστοι άνθρωποι ταπεινώνονται ασύστολα απ’ τη συστημική ισχύ κι αλαζονεία. Όταν η στυγερή μάσκα της εξουσίας ασύστολα βαπτίζει τη βία της νόμο και την αντίστασή μας έγκλημα. Όταν η υποτίμηση κι ο βιασμός της ανθρώπινης νοημοσύνης και γλώσσας – άθυρμα των κρατούντων – έχει όρια. Όταν η φτώχεια – η χειρότερη μορφή τρομοκρατίας – είναι αυτεξούσια επαναστατική δύναμη, διότι δε θα ’πρεπε να υπάρχει. Όταν εκείνος που δεν έχει να χάσει τίποτε είναι πιο επικίνδυνος απ’ αυτόν που έχει να χάσει τα πάντα. Όταν το νόμιμο δεν είναι και ηθικό. Όταν τα κοινωνικά δικαιώματα αντιμετωπίζονται κυνικά σαν κόστος κι όχι

αξία. Όταν η «Δημοκρατία» δεν μπορεί να περιορίζεται στην απλή κατ' έθος έκφραση ατομικής ψήφου. Όταν... και μύρια τόσα «όταν», όσες και οι αιτίες ανυπακοής, αντίστασης, εξέγερσης.

Το πολιτικό σύστημα καταρρέει, επειδή έχασε κάθε ηθική υπόσταση, κάθε εμπιστοσύνη απ' το ιστορικό υποκείμενο, δηλαδή το λαό. Κράτος και πολιτεία – ακραιφνείς εγγυητές της κοινωνικής συνοχής – αγνόησαν παντελώς την αξιωματική ιστορική αρχή πως: τίποτε δε θεμελιώνει την ενότητα και συνοχή, χωρίς δικαιοσύνη κι ελευθερία. Μια εξέγερση για να λειτουργήσει τελεσφόρα και συναρπαστικά, πρέπει να έχει ηθική υποστήριξη, να διαθέτει «γιατί», να αφηγείται και να διευκρινίζει αναφανδόν «εν ονόματι» ποιας (αρχής, αξίας, ιδέας, οντότητας, σκοπού κλπ.) ομνύει. Αν πρόκειται, δηλαδή, για την πατρίδα, τη δημοκρατία, τη θρησκεία, το σοσιαλισμό, τον πόλεμο κατά της διαφθοράς, των πελατειακών σχέσεων κλπ. Όταν η αντίδραση φορέσει τον όποιο ιδεολογικό μανδύα, τότες ανοίγουν οι ασκοί του Αιόλου, νομιμοποιείται το χέρι που ανοίγει την πόρτα του φρενοκομείου και των ποικιλώνυμων θαλάμων του (μίσος, διχασμός, σχιζοφρένεια κλπ.) – ιστορικό παράδειγμα, στα καθ' ημάς, ο νωπός εμφύλιος και εν μέρει το «Πολυτεχνείο» – τότες **βρίσκουν εκδίκηση τα μυριάδες «αχ» και «βαχ» και «γιατί», σ' ένα αποφασισμένο, τυφλό «όχι» με ώσμωση πυρηνική...**